

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою

05-02-161S

СИЛАБУС навчальної дисципліни		SYLLABUS
Основи наукових досліджень		Basics of research
Шифр за ОП	OK 2.16	Code in Degree Programme
Освітній рівень: Бакалаврський (перший)		Level of Education: Bachelor's (first)
Галузь знань Природничі науки	10	Field of Knowledge Natural Sciences
Спеціальність Екологія	101	Field of Study: Ecology
Освітня програма: Екологія		Degree Programme: Ecology

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Екологія», спеціальності 101 «Екологія». Рівне : НУВГП, 2023. 8 с.

ОПП на сайті університету:
<https://ep3.nuwm.edu.ua/22074/>

Розробник силабусу: *е-підпис* Турчина К.П., к.с.-г.н., доцент, доцент кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства

Силабус схвалений на засіданні кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства
Протокол № 15 від 28 серпня 2023 року

Завідувач кафедри:
е-підпис Клименко М.О., д.с.-г.н., професор

Керівник ОП:
е-підпис Клименко Л.В., к.с.-г.н., доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІАЗ
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІАЗ:
е-підпис Прищепа А.М., д.с.-г.н., професор

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСИПЛІНИ «Основи наукових досліджень»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Екологія</i>
Спеціальність	<i>101 Екологія</i>
Рік навчання, семестр	<i>2-й рік навчання, 4-й семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3 кредити ЄКТС</i>
Лекції:	<i>16 год. – д.ф.н.; 2 год. – з.ф.н.</i>
Практичні заняття:	<i>14 год. – д.ф.н.; 8 год. – з.ф.н.</i>
Самостійна робота:	<i>60 год. – д.ф.н.; 90 год. – з.ф.н.</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>

Мова викладання	державна відповідно до п. 2.4 Положення про організацію освітнього процесу в НУВГП
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА	
Лектор	 <p style="text-align: center;">Турчина Катерина Петрівна, доцент кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства, кандидат сільськогосподарських наук</p>
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Турчина_Катерина_Петрівна
ORCID	https://orcid.org/0009-0008-5576-3159
Як комунікувати	k.p.turchina@nuwm.edu.ua
ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ	
Мета та завдання	
<p>Метою вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» є формування у студентів теоретичних знань щодо принципів і методів проведення наукових досліджень та практичних умінь і навичок їх використання в організації та проведенні різних видів психолого-педагогічних досліджень та НДР, практична підготовка майбутніх вихователів дітей дошкільного віку до реалізації дослідницької професійної функції.</p> <p>Завданням дисципліни є формування знань, що відбувається внаслідок спеціально організованих наукових досліджень, передавання знань, що виникає внаслідок комунікацій вчених та інших осіб, зайнятих науково-дослідною роботою, визначення конкретного об'єкта й всебічне, достовірне вивчення його структури, характеристик, зв'язків на основі розроблених у науці принципів і методів пізнання, а також одержання корисних для діяльності людини результатів, впровадження у виробництво й одержання ефекту.</p>	
Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle	
https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1536	
Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)	
Передумови вивчення забезпечує навчальна дисципліна «Українська мова», «Основи цифрових технологій»	
Компетентності	
<p>ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності ЗК 04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 08. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ФК 01. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. ФК 02. Здатність до критичного осмислення основних теорій, методів та принципів природничих наук. ФК 10. Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень.</p>	
Програмні результати навчання	
<p>ПР 08. Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень. ПР 14. Уміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення. ПР 21. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.</p>	

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Лекцій –16/2 год. Практичні роботи – 14/8 год.
Самостійна робота – 60/90 год.

Методи та технології навчання	Лекції, презентації, обговорення, ситуаційні та практичні дослідження
Засоби навчання	Мультимедіа, проекційна апаратура, інформаційно-комунікаційні системи, програмне забезпечення кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства

ЛЕКЦІЙНИ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема	
Кількість годин (денна, заочна), результати навчання, література	Зміст тем
ТЕМА 1. Наука як система знань	
лекцій – 2 год/2 практичних – 2/2 самостійна робота – 8/12 ПР 08, ПР 14 Література [1, 2, 3]	Поняття про науку. Визначення та функції науки. Основні етапи розвитку науки. Структура науки як системи знань. Поняття про наукознавство.
ТЕМА 2. Наука як сфера людської діяльності	
лекцій – 2 год. практичних – 2/2 самостійна робота – 8/12 ПР 08 Література [1, 2, 3]	Основні риси працівника науки. Організаційна структура наукових досліджень в Україні. Особливості організації наукової діяльності
ТЕМА 3. Основи методології науково-дослідної діяльності	
лекцій – 2 год. практичних – 2/2 самостійна робота – 8/12 ПР 08, ПР 14 Література [2,3,4]	Поняття методології. Методологія наукового пізнання. Методологічні основи наукових досліджень. Методологія наукового пошуку в екології.
ТЕМА 4. Наукові дослідження та етапи їх проведення	
лекцій – 2 год. практичних – 2 самостійна робота – 8/12 ПР 14, ПР 21 Література [1,4,5]	Об'єкт, предмет та мета наукового дослідження. Класифікація наукових досліджень. Етапи проведення наукових досліджень.
ТЕМА 5. Поняття наукового методу та його основні риси	
лекцій – 2 год. самостійна робота – 8/12 ПР 08, ПР 14 Література [2,3,4]	Поняття про науковий метод. Класифікація методів досліджень
ТЕМА 6. Методи теоретичних досліджень	
лекцій – 2 год. практичних – 2/2 самостійна робота – 8/10 ПР 08, ПР21 Література [1,2,5]	Загальне поняття про теоретичні методи досліджень. Характеристика методів теоретичних досліджень.
ТЕМА 7. Емпіричні методи дослідження	
лекцій – 2 год. практичних – 2 самостійна робота – 8/10 ПР 08, ПР 14, ПР 21 Література [2,3,5]	Загальне уявлення про емпіричні методи досліджень. Характеристика емпіричних методів досліджень.
ТЕМА 8. Методи екологічних досліджень	
лекцій – 2 год. практичних – 2	Особливості проведення екологічних досліджень.

самостійна робота -4/10
ПР 08, ПР 21
Література [1,3,4,5]

Характеристика методів екологічних досліджень. Соціо-екологічні дослідження.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Методологія та методика екологічних досліджень
2. Основні одиниці та поняття, що використовуються в наукових дослідженнях
3. Науково-дослідна робота. Порядок розробки, узгодження та затвердження завдання і річного плану наукових досліджень.
4. Методологія польового досліджу. Закладка й опис пробних ділянок та облікових площадок
5. Методологія лабораторних досліджень
6. Ознайомлення з методиками визначення фенологічних та морфологічних особливостей рослин
7. Аналіз та інтерпретація одержаних експериментальних даних

Форми та методи навчання

Використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Проведення лекційних занять передбачає демонстрацію презентацій із відповідним темі заняття теоретичним матеріалом. Частина лекційного заняття відводиться на діалогові технології, розгляд можливих практичних ситуацій та дискусію. Здобувачі мають можливість публічного виступу із презентацією лекційного матеріалу.

Практичні заняття передбачають виконання завдань за індивідуальними вихідними даними, а також отримання навичок командної роботи. У контексті підготовки до виконання практичних робіт та самостійної підготовки застосовуються пошукові інтернет-системи та прикладні комп'ютерні програми.

Здобувачі всіх форм навчання мають доступ до навчальних матеріалів, методичного забезпечення та інструкцій щодо самостійного опрацювання тем курсу на платформі Moodle та цифрового репозиторію НУВГП.

Здобувачі отримують усі необхідні консультації для демонстрації знань та вмінь під час аудиторних дискусій, захисту практичних робіт та самостійного опрацювання матеріалів.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

- технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук;
- програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет;
- програмне забезпечення: система дистанційного навчання Moodle.

Порядок та критерії оцінювання

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати та захистити практичні роботи. В результаті можна отримати такі обов'язкові бали:

- 60 балів - за вчасне виконання і захист практичних робіт та інших поточних завдань (самостійна робота), що становить поточну складову оцінки;
- 40 балів – модульні контролі (20+20).

Всього 100 балів.

Поточне оцінювання та проведення контрольних заходів у межах курсу відбувається згідно таких нормативних документів НУВГП: Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <https://ep3.nuwm.edu.ua/25889/>; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії <http://ep3.nuwm.edu.ua/8545/>; Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/25072/>; Положення про навчально-науковий центр незалежного оцінювання Національного університету водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4184/>.

Повний про перелік локальних нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу НУВГП (з останніми змінами та доповненнями) знаходиться за посиланням: <https://nuwm.edu.ua/sp/dokumenti#1690-perelik-lokalnikh-normativnikh-dokumentiv-shcho-reglamentuyut-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu>

Посвідчення навчання та досліджень

Здобувачі мають можливість отримати додаткові бали за виконання

індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до підготовки і публікації тез та наукових статей.

Інформаційні ресурси

Рекомендована література

Основна

- 1.Клименко М.О., Фещенко В.П., Вознюк Н.М. Основи та методологія наукових досліджень: Навч. посібник. Київ: Аграрна освіта, 2010. 351 с.
2. Клименко М.О., Петрук В.Г., Мокін В.Б., Вознюк Н.М. Методологія та організація наукових досліджень (в екології): Підручник. Херсон: Олді-плюс, 2012. 474 с.

Допоміжна

3. Спіцин Є. С. Методика організації науково – дослідної роботи студентів у вищому закладі освіти. Київ, 2003.
4. Єщенко В.О. Основи наукових досліджень в агрономії : підруч. для студентів ВНЗ II-IV рівнів акредитації. Вінниця : Едельвейс і К, 2014. 331 с.
5. Документація. Звіти у сфері науки і техніки: Структура і правила оформлення ДСТУ 3008:2015. https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64463

Інформаційні ресурси

6. Каталог НД України: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=64463
7. Державний комітет статистики України: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
8. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка,. URL:<http://www.lib.rv.ua/>
9. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75): <https://lib.nuwm.edu.ua/>
10. Цифровий репозиторій НУВГП: <http://ep3.nuwm.edu.ua/>

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Складові навчальної дисципліни сприяють формуванню універсальних, корисних для будь-якого виду діяльності (міжпрофесійних) навичок, які дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу зайнятості, вирішувати нестандартні завдання:

- допитливість, ініціативність – під час засвоєння теоретичного матеріалу лекційних занять, виконання самостійної роботи для розширення знань із відповідних тем курсу;
- цілеспрямованість, наполегливість – під час виконання лабораторних робіт, а також підготовки до контрольних заходів;
- адаптивність, командна робота – під час дискусійних обговорень тематичних питань курсу, виконання лабораторних робіт у складі бригади;
- соціальна обізнаність і відповідальність – як результат урахування організаційних вимог курсу, підтримання зворотного зв'язку та вчасного звітування про виконані види діяльності;
- критичне мислення, лідерство, креативність – розуміння, аналіз, пошук вирішення актуальних проблем у розрізі дисципліни та висвітлення результатів під час навчальних занять;
- самонавчання для професійного та особистісного зростання – як результат виконання самостійної роботи, в тому числі з використанням електронних навчальних ресурсів та інформаційних баз.

Дедлайни та перескладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів встановлені згідно Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти.

Перездача тестових завдань перевірки засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється згідно з правилами ННЦНО <https://nuwm.edu.ua/strukturni-pidrozdi/навч-наук-тсентр-незалежного-отсинування-знан> та Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/> . У разі незгоди здобувача з результатами оцінювання, в день здачі контролю знань в деканат ННІАЗ подається апеляційна скарга, де аргументовано викладається суть

питання. До скарги додається роздрукований варіант всіх відповідей цього здобувача під час виконання спроби. Директор ННІ скликає апеляційну комісію для розгляду скарги на яку запрошуються студент та представник ННЦНО, згідно Порядку звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/15467/>

Повний про перелік локальних нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу НУВГП (з останніми змінами та доповненнями) знаходиться за посиланням: <https://nuwm.edu.ua/sp/dokumenti#1690-perelik-lokalnikh-normativnikh-dokumentiv-shcho-reglamentuyut-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu>

Неформальна та інформальна освіта

Здобувачі мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно з відповідним Положенням про неформальну та інформальну освіту в НУВГП : <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/> .

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>.

У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>.

Здобувачі та викладачі повинні дотримуватися Положення про академічну доброчесність в Національному університеті водного господарства та природокористування: <https://ep3.nuwm.edu.ua/25004/>

Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності: сайт Національного агентства забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/>; сторінка НУВГП «Якість освіти» <http://nuwm.edu.ua/sp> та Сайті Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project — SAIUP) <https://academiq.org.ua/>

Повний про перелік локальних нормативних документів, що регламентують організацію освітнього процесу НУВГП (з останніми змінами та доповненнями) знаходиться за посиланням: <https://nuwm.edu.ua/sp/dokumenti#1690-perelik-lokalnikh-normativnikh-dokumentiv-shcho-reglamentuyut-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu>

Вимоги до відвідування

Лекційні та лабораторні заняття проводяться згідно розкладу в офлайн або онлайн-режимі. Консультації проводяться онлайн-режимі з використанням Google Meet згідно розкладу консультацій, що доступний на сторінці кафедри екології, ТЗНС та ЛГ: <http://nuwm.edu.ua/nni-az/kaf-ecology>. У разі необхідності - у погоджений зі студентами час. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо) навчання може відбуватись в онлайн режимі (змішана форма навчання) за погодженням із викладачем.

Здобувачі можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки на заняттях, але виключно в навчальних цілях.

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1615 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00